

پژواک بمب‌گذاری‌های ۱۹۸۳ بیروت در درگیری‌های نیابتی امروز ایران

به قلم ماتئو لویت (/fa/experts/matyw-lwyt-0/)

۱۶ نوامبر ۲۰۲۳

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/echoes-1983-beirut-bombings-current-iranian-proxy-escalation

العربية (/ar/policy-analysis/asda-tfjry-byrwt-am-1983-fy-altsyd-alhaly-lwkla-ayran/)

درباره نویسنده

ماتئو لویت (/fa/experts/matyw-lwyt-0/)

تحلیل کوتاه

در حالی که اسرائیل برای بیرون راندن حماس از غزه آماده می‌شود ایران و نیروهای نیابتی‌اش تهدیدات خود را علیه آمریکا گسترش می‌دهند امری که یادآور بمب‌گذاری‌های چهل سال پیش در بیروت است که حزب‌الله آن‌ها را بنا به خواست ایران انجام می‌داد.

در ۲۳ اکتبر ۱۹۸۳ تروریست‌های حزب‌الله یک مأموریت صلح‌بانی بین‌المللی را در لبنان هدف گرفتند و خودروهای بمب‌گذاری‌شده انتحاری را به داخل مقر تفنگداران دریایی آمریکا در بیروت و یک تاسیسات نظامی فرانسوی در همان نزدیکی راندند و منفجر کردند. (<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=1305>) اطلاعات

دستور ایران انجام شده بود. چهار دهه بعد این حملات با صدایی بلند در تهدیدات جدید حزب‌الله و دیگر اعضای شبکه نیابتی ایران تکرار می‌شود و مقامات ارشد و دیگر چهره‌های برجسته آنان هشدار می‌دهند اگر اسرائیل تلاش کند حماس را از غزه بیرون بیندازد یا هر کسی سعی کند مانع باز کردن جبهه‌های دیگر از سوی شبه‌نظامیان منطقه‌ای در جنگ جاری اسرائیل شود نیروهای آمریکایی هدف گرفته خواهند شد. این هشدارها را نباید دست‌کم گرفت چون همین حالا هم که تنها دو هفته از جنگ غزه گذشته تاسیسات آمریکایی در عراق سوریه و جاهای دیگر از سوی نیروهای نیابتی هدف گرفته شده است.

مثلاً صدیق النبولسی مفسر وابسته به حزب‌الله در تلویزیون «الجديد» لبنان گفت که اگر آمریکا به اصطلاح «محور مقاومت» ایران را هدف بگیرد وقت این گروه‌ها می‌توانند شناورهای دریایی آمریکا را در منطقه هدف بگیرند النبولسی با اشاره به (<https://www.timesofisrael.com/idf-says-it-shot-down-3-hezbollah-drones-heading-for-karish-gas-field/>) تلاش (<https://www.timesofisrael.com/idf-says-it-shot-down-3-hezbollah-drones-heading-for-karish-gas-field/>) نافرجام (<https://www.timesofisrael.com/idf-says-it-shot-down-3-hezbollah-drones-heading-for-karish-gas-field/>) حزب‌الله برای پرواز دادن پهپادها بر فراز میدان گاز طبیعی برون‌کرانه‌ای «کاریش» اسرائیل (<https://www.memri.org/tv/hizbullah-mouthpiece-sadek-naboulsi-threat-america-uss-gerald-ford-uav-beirut-barrack-bombing>) هشدار (<https://www.memri.org/tv/hizbullah-mouthpiece-sadek-naboulsi-threat-america-uss-gerald-ford-uav-beirut-barrack-bombing>) داد (<https://www.memri.org/tv/hizbullah-mouthpiece-sadek-naboulsi-threat-america-uss-gerald-ford-uav-beirut-barrack-bombing>) که پهپادهای این گروه می‌توانند به نوعی مشابه به ناو هواپیمابر یواس‌اس جرال‌آر فور برسند. «اگر از قدرت آتش خود علیه مقاومت لبنان یا محور مقاومت استفاده کنید در و پنجره‌های جدیدی از جهنم به روی شما باز خواهد شد من به آمریکایی‌ها می‌گویم: به یاد بیاورید در لبنان چه بر سرتان آمد و چطور با عجله نیروهای خود را خارج کردید.» وقتی پرسشگر از او سوال کرد که آیا

اشاره ضمنی او به بمب‌گذاری‌های ۱۹۸۳ است. جواب داد: «قطعاً من حتی اشاره ضمنی نمی‌کنم».

۱۹۸۳ سرمشقی مرگبار به جای گذاشت

حمله ۱۹۸۳ را سازمان جهاد اسلامی یگان تروریستی حزب‌الله انجام داد که طی آن صلح‌بانان

(<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=51>) آمریکایی

و (<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=51>)

فرانسوی (<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=52>)

گرفتند. ۲۴۱ تفنگدار و پرسنل دیگر آمریکایی ۵۸ سرباز فرانسوی و ۶ غیرنظامی در آن انفجارها کشته شدند. شماری از عوامل حزب‌الله که حمله را

هدایت کردند بعد از آن ارتقاء رتبه یافتند و به رهبری سازمان جهاد اسلامی رسیدند. از جمله (<https://rewardsforjustice.net/rewards/talal-hamiyah/>)

(<https://rewardsforjustice.net/rewards/talal-hamiyah/>) طلال

حمیه (<https://rewardsforjustice.net/rewards/talal-hamiyah/>) و (<https://rewardsforjustice.net/rewards/fuad->

<https://rewardsforjustice.net/rewards/fuad-> فواد) (<https://rewardsforjustice.net/rewards/fuad->

<https://rewardsforjustice.net/rewards/fuad-> شکر) (<https://rewardsforjustice.net/rewards/fuad->

<https://rewardsforjustice.net/rewards/fuad-> شکر) (<https://rewardsforjustice.net/rewards/fuad->

<https://rewardsforjustice.net/rewards/fuad->).

قابل توجه آن است که این تنها یکی از سه عملیات چشمگیری بود که منافع آمریکا را در لبنان طی یک دوره هجده-ماهه هدف گرفت. از جمله

انفجارها در (<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=50>) سفارت

(<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=50>)

آمریکا (<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=50>)

و (<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=50>) در آوریل ۱۹۸۳

ساختمان (<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=78>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=78>)

ضمیمه (<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=78>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=78>)

سفارت (<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=78>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=78>) در سپتامبر ۱۹۸۴. سپاه پاسداران ایران و حزب‌الله از ترس آنکه

نیروهای آمریکایی با حمله به یادگان شیخ عبدالله در دره بقاع لبنان پاسخ دهند در نوامبر ۱۹۸۴

به (<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=881>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=881>)

حالت (<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=881>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=881>)

آماده (<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=881>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=881>)

باش (<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=881>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=881>)

درآمدند (<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=881>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap/#id=881>). اما آمریکا حمله متقابل نکرد در واقع پرزیدنت ریگان ماه‌ها

قبل نیروهای آمریکایی را از لبنان خارج کرده بود. در سال ۱۹۸۷ سی‌آی‌ای با اشاره به بمب‌گذاری‌های ۱۹۸۳-۴ گزارش داد که «بسیاری از رهبران

ایران از این سرمشق به عنوان مویب این که تروریسم می‌تواند عزم آمریکا را بشکند استفاده می‌کنند» و این نشان می‌دهد که ایران «خرابکاری و

تروریسم را یک گزینه مهم در تقابلهای آمریکا در خلیج فارس» می‌بیند. بعدها اسامه بن لادن رهبر القاعده هم به خروج نیروها از بیروت به

عنوان مویب آنکه این‌گونه حملات جواب می‌دهد (<https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2006/09/20060905-7.html>)

اشاره (<https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2006/09/20060905-7.html>)

(<https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2006/09/20060905-7.html>)

(<https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2006/09/20060905-7.html>) کرد

(<https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2006/09/20060905-7.html>).

دو دهه بعد از انفجار مقر تفنگداران دریایی مقامات نظامی سابق آمریکا (<https://casetext.com/case/peterson-v-islamic-republic-of-iran-26>)

در (<https://casetext.com/case/peterson-v-islamic-republic-of-iran-26>)

(<https://abcnews.go.com/International/exclusive-us-send-2nd-aircraft-carrier-eastern-mediterranean/story? .id=103984246#:~:text=The%20USS%20Eisenhower%20carrier%20strike,conflict%2C%20according%20to%20U.S.%20officials>)
دفاعی (<https://abcnews.go.com/International/exclusive-us-send-2nd-aircraft-carrier-eastern-mediterranean/story? .id=103984246#:~:text=The%20USS%20Eisenhower%20carrier%20strike,conflict%2C%20according%20to%20U.S.%20officials>)
آمریکا (<https://abcnews.go.com/International/exclusive-us-send-2nd-aircraft-carrier-eastern-mediterranean/story? .id=103984246#:~:text=The%20USS%20Eisenhower%20carrier%20strike,conflict%2C%20according%20to%20U.S.%20officials>)

منظور از این تغییر بسیار علنی در موضع نظامی «نمایشی قاطع و نه فقط کلامی از حمایت آمریکا در دفاع از اسرائیل» است و همچنین ارسال «یک پیام بازدارنده» به ایران و نیروهای نیابتی آن □ او (<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2023/10/18/remarks-by-president-biden-on-the-october-7th-terrorist-attacks-and-the-resilience-of-the-state-of-israel-and-its-people-tel-aviv-israel/>) چند (<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2023/10/18/remarks-by-president-biden-on-the-october-7th-terrorist-attacks-and-the-resilience-of-the-state-of-israel-and-its-people-tel-aviv-israel/>) روز (<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2023/10/18/remarks-by-president-biden-on-the-october-7th-terrorist-attacks-and-the-resilience-of-the-state-of-israel-and-its-people-tel-aviv-israel/>) (<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2023/10/18/remarks-by-president-biden-on-the-october-7th-terrorist-attacks-and-the-resilience-of-the-state-of-israel-and-its-people-tel-aviv-israel/>) قبل (<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2023/10/18/remarks-by-president-biden-on-the-october-7th-terrorist-attacks-and-the-resilience-of-the-state-of-israel-and-its-people-tel-aviv-israel/>) از هشدار پرزیدنت بایدن که «نکنید!» اشاره کرد که «دشمنان باید خوب فکر کنند» پیش از اینکه بخواهند درگیر شوند □

اما این نیروهای نیابتی تا همین حالا هم عزم واشنگتن را آزموده‌اند و احتمال تنش هم‌تراز یعنی حمله به منافع آمریکا نه فقط اسرائیل به شکلی خطرناک زیاد است □ شبه‌نظامیان شیعه مورد حمایت ایران پیش‌تر راکت‌ها و پهپادهای انتحاری را به محل نیروهای آمریکا در سوریه و عراق پرتاب کرده‌اند □ (این گروه‌ها در حال حاضر تحت پوشش نام «مقاومت اسلامی در عراق» فعالیت می‌کنند اما این تنها یک اصطلاح فراگیر برای نیروهای نیابتی محلی تهران است همان‌گونه که بخش «شبه‌نظامیان زیر ذره‌بین» انستیتو واشنگتن (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/facade-group-linked-iran-claims-five-attacks-americans-iraq-and-syria>) اخیرا (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/facade-group-linked-iran-claims-five-attacks-americans-iraq-and-syria>) گزارش (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/facade-group-linked-iran-claims-five-attacks-americans-iraq-and-syria>) داده (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/facade-group-linked-iran-claims-five-attacks-americans-iraq-and-syria>) است (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/facade-group-linked-iran-claims-five-attacks-americans-iraq-and-syria>) هادی العامری رئیس سازمان بدر عراق نیز نیروهای آمریکایی را (<https://www.reuters.com/world/senior-iraqi-political-figure-threatens-target-us-interests-if-it-backs-israel-2023-10-10/>) تهدید کرد (<https://www.reuters.com/world/senior-iraqi-political-figure-threatens-target-us-interests-if-it-backs-israel-2023-10-10/>) و اعلام کرد: «اگر آن‌ها دخالت کنند ما دخالت می‌کنیم... ما تمام اهداف آمریکایی را مشروع می‌دانیم □» و در یمن فرمانده جنبش شورشی حوثی مورد حمایت ایران (<https://www.reuters.com/world/senior-iraqi-political-figure-threatens-target-us-interests-if-it-backs-israel-2023-10-10/>) هشدارهای (<https://www.reuters.com/world/senior-iraqi-political-figure-threatens-target-us-interests-if-it-backs-israel-2023-10-10/>) مشابهی (<https://www.reuters.com/world/senior-iraqi-political-figure-threatens-target-us-interests-if-it-backs-israel-2023-10-10/>) منتشر (<https://www.reuters.com/world/senior-iraqi-political-figure-threatens-target-us-interests-if-it-backs-israel-2023-10-10/>) کرد (<https://www.reuters.com/world/senior-iraqi-political-figure-threatens-target-us-interests-if-it-backs-israel-2023-10-10/>)

10/)) چند روز بعد نیروهای حوثی سه موشک کروز و چندین پهپاد به سمت اسرائیل شلیک کردند (یو.اس.اس.اس کازنی ان‌ها را https://www.youtube.com/watch?v=W_AYT0sipVc) رهگیری (https://www.youtube.com/watch?v=W_AYT0sipVc) کرد (https://www.youtube.com/watch?v=W_AYT0sipVc).

در ۲۲ اکتبر وزارت خارجه با اشاره به افزایش تهدید شبه‌نظامیان علیه پرسنل آمریکایی و دیگر شهروندان آمریکا و شرکت‌های بین‌المللی در سراسر عراق (<https://travel.state.gov/content/travel/en/traveladvisories/traveladvisories/iraq-travel-advisory.html>) دستور (<https://travel.state.gov/content/travel/en/traveladvisories/traveladvisories/iraq-travel-advisory.html>) داد پرسنل غیرضروری دولت آمریکا و اعضای واجد شرایط خانواده آن‌ها در سفارت بغداد و کنسولگری اربیل خارج شوند در همان روز لوید آستین وزیر دفاع درباره افزایش چشمگیر خشونت علیه نیروهای آمریکا در منطقه (-<https://abcnews.go.com/Politics/us-concerned-potential-escalation-middle-east-amid-israel/story?id=104197650>) هشدار (<https://abcnews.go.com/Politics/us-concerned-potential-escalation-middle-east-amid-israel/story?id=104197650>) داد (<https://abcnews.go.com/Politics/us-concerned-potential-escalation-middle-east-amid-israel/story?id=104197650>) داد (<https://abcnews.go.com/Politics/us-concerned-potential-escalation-middle-east-amid-israel/story?id=104197650>) داد (<https://abcnews.go.com/Politics/us-concerned-potential-escalation-middle-east-amid-israel/story?id=104197650>).

حملات الهام‌گفتگان

راه دیگر برای بهره‌برداری ایران و نیروهای نیابتی‌اش از بحران غزه افزایش تلاش‌ها برای الهام‌بخشی به افراطی‌های خشونت‌طلب بومی شیعه [در آمریکا] برای اجرای حملات است در واقع مطابق (-<https://www.cbsnews.com/news/israel-hamas-intel-bulletin-warn-terror-supporters-target-u-s-israeli-interests/>) بولتن (<https://www.cbsnews.com/news/israel-hamas-intel-bulletin-warn-terror-supporters-target-u-s-israeli-interests/>) اطلاعاتی (-<https://www.cbsnews.com/news/israel-hamas-intel-bulletin-warn-terror-supporters-target-u-s-israeli-interests/>) منتشرشده در نهادهای انتظامی آمریکا حزب‌الله و دیگر گروه‌های تروریستی پیشاپیش از حامیان خود خواسته‌اند تا منافع آمریکا و اسرائیل را در چارچوب جنگ حماس هدف بگیرند

چندین سال است که مقامات درباره این‌گونه تحولات هشدار می‌دهند (-<https://info.publicintelligence.net/NCTC-ShiaExtremistEmergence.pdf>) گزارشی (<https://info.publicintelligence.net/NCTC-ShiaExtremistEmergence.pdf>) در سال ۲۰۱۸ از سوی مرکز ملی ضدتروریسم افراطی‌های خشونت‌طلب را این‌گونه تعریف کرد: «افرادی که ملهم یا تاثیرگرفته از بازگشت دولتی از قبیل ایران سازمان‌های تروریستی خارجی از قبیل حزب‌الله یا گروه‌های شبه‌نظامی شیعه هستند اما به این گروه‌ها تعلق ندارند و از آن‌ها دستور نمی‌گیرند.» بعد از ترور هدفمند قاسم سلیمانی فرمانده نیروی قدس سپاه از سوی آمریکا در ژانویه ۲۰۲۰ نهادهای اطلاعاتی ملی آمریکا درباره افزایش احتمال حملات افراطی‌های خشونت‌طلب شیعه (-<https://info.publicintelligence.net/DHS-FBI-NCTC-IranThreats-2020.pdf>) هشدار (<https://info.publicintelligence.net/DHS-FBI-NCTC-IranThreats-2020.pdf>) دادند (-<https://info.publicintelligence.net/DHS-FBI-NCTC-IranThreats-2020.pdf>) در واقع در ماه‌های بعد از آن از جمله (-<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iran-looking-aspire-shia-homegrown-violent-extremist-attacks>) در (-<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iran-looking-aspire-shia-homegrown-violent-extremist-attacks>) آمریکا (-<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iran-looking-aspire-shia-homegrown-violent-extremist-attacks>) افراطیون شیعه دست‌پورده ایران در نفرگیری آنلاین و آشوب‌انگیزی بسیار فعال‌تر شدند مثلا تصاویر و متن‌هایی درباره تضعیف دشمنان ایران تعیین مجازات مرگ برای افرادی که به پیامبر اسلام اهانت کنند و انتقام از قاتلان سلیمانی پست می‌کردند که این مورد آخر شامل پرچم‌های آمریکا و بریتانیا و اسرائیل غرق در خون بود یک تصویر تهدیدآمیز دیگر رهبر حزب‌الله حسن نصرالله را با یک دست عمودی و دست دیگر افقی نشان می‌داد اشاره‌ای به سخنرانی او درست بعد از مرگ سلیمانی که در آن نصرالله قول داد آمریکایی‌ها که عمودی (زنده) به منطقه می‌آیند افقی (مرده) آن را ترک کنند

نتیجه‌گیری

طی چهل سال بعد از هدف‌گیری نیروهای آمریکایی از سوی حزب‌الله به خواست ایران رویکرد اغلب کم‌حرارت جامعه بین‌المللی در قبال گروه‌های تروریستی تحت حمایت تهران آن‌ها را صرفا جسورتر کرده است گرچه این گروه‌ها و افراطیون خشونت‌طلب بومی که از آن‌ها الهام می‌گیرند شاید تهدیداتشان را عملی نکنند یا هنگام حمله با منت‌های توان خود عمل نکنند اخطارهای آنان را باید جدی گرفت این امر حالا بیشتر صدق می‌کند

یعنی بعد از آنکه حماس که مدت‌ها کم‌توان‌ترین نیروی نیابتی ایران محسوب می‌شد عملیات غافلگیرانه‌ای انجام داد ان هم با گستره‌ای به بزرگی آنچه در ۷ اکتبر دیده شد. درسی را که تمام انواع تروریست‌ها از بمب‌گذاری‌های بیروت گرفتند نمی‌توان به راحتی از ذهن‌شان بیرون کرد: از نگاه آن‌ها ضربات پرسروصدا و ویرانگر روانی هنوز می‌تواند آمریکا را بترساند و به عقب‌نشینی وادارد. روشن است که کشتار حماس و جنگی که آغاز کرد بسیار پرهزینه است اما در بلندمدت می‌تواند فرصتی برای باطل کردن آن روایت فراهم کند.

❖ *ماتیو لویت هموند برنامه فرور-وکسلر در انستیتو و مدیر برنامه راینهارد در انستیتو واشنگتن در زمینه ضدتروریسم و اطلاعات است.*

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Iraqi Civil Society and the Funding Crisis

نوامبر ۲۰۲۳ ۱۶

Abdulsalam Medeni

[\(/policy-analysis/iraqi-civil-society-and-funding-crisis\)](#)

BRIEF ANALYSIS

Profile: Liwa Abu Fadl al-Abbas

نوامبر ۲۰۲۳ ۱۶

Abdullah Hayek

[\(/policy-analysis/profile-liwa-abu-fadl-al-abbas\)](#)

BRIEF ANALYSIS

Jewish Extremist Violence in the West Bank Could Trigger a Second Front

نوامبر ۲۰۲۳ ۱۶

Neomi Neumann

[\(/policy-analysis/jewish-extremist-violence-west-bank-could-trigger-second-front\)](#)

TOPICS

[\(fa/policy-analysis/trwrysm/\) تروریسم](#)

REGIONS & COUNTRIES

[\(fa/policy-analysis/lbnan/\) لبنان](#)

[\(fa/policy-analysis/ayran/\) ایران](#)